

ANADOLU
DİL VE EĞİTİM DERGİSİ
Anatolian Journal of Language and Education
(ANADEL/AJLE)

Geliş/Received: 28.09.2023 *Kabul/Accepted:* 31.12.2023
Makale Türü/Article Type: Araştırma/Research

Yabancı Dil olarak Türkçe Öğretiminde Akademik Türkçe ve Alt Başlıkları ile İlgili Yapılan Çalışmaların Eğilimleri*

*Musa KAYA**
*Abdulvahap AVŞAR***
*Osman DEMİREL****

ÖZ

Bu çalışma, yabancı dil olarak Türkçe öğretiminde akademik Türkçe ile ilgili yapılan çalışmaların eğilimlerini incelemek amacıyla hazırlanmıştır. Araştırmanın verileri doküman analizi yöntemiyle akademik Türkçe, akademik okuryazarlık, akademik okuma, akademik yazma, akademik konuşma, akademik dinleme, C1+ Türkçe, ileri düzey Türkçe anahtar kelimeleri kullanılarak elde edilmiştir. Verilerin analizinde betimsel analiz yöntemi kullanılmıştır. İncelenen çalışmalar; araştırmanın yapıldığı yıllara, araştırma yöntemine, veri toplama aracına, örneklem tercihine, araştırma konularına; tezlerin üniversite, anabilim dalı, danışman unvanı, öğrenim kademesi ve makalelerin yazar sayısına göre dağılımları başlıkları altında değerlendirilmiştir. Araştırma sonuçlarına göre akademik Türkçe alanında 17 tez ve 22 makale olmak üzere toplamda 39 çalışma olduğu ve ilk çalışmanın 2012 yılında yapıldığı tespit edilmiştir. Konuyla ilgili en fazla çalışmanın 2022 yılında yapıldığı, yapılan çalışmaların çoğunlukla nitel yöntemle gerçekleştirildiği, verilerin daha çok dokümanlardan elde edildiği, örneklem olarak en fazla dokümanların tercih edildiği, durum tespitine yönelik yapılan çalışmaların yoğunlukta olduğu, lisansüstü çalışmalar arasında doktora tezlerinin daha fazla olduğu, üretilen tezlerin daha çok Hacettepe Üniversitesi ve Türkçe Eğitimi Ana Bilim Dalında yer aldığı, tezlere danışmanlık yapan akademisyenlerin daha çok Doç. Dr. unvanlı olduğu ve makalelerin çoğunlukla iki yazarlı olduğu sonucuna ulaşılmıştır.

Anahtar Kelimeler: Akademik Türkçe, bilimsel çalışmalar, çalışmaların eğilimleri.

**Trends of Studies on Academic Turkish and its Sub-Titles in Teaching
Turkish as a Foreign Language**

ABSTRACT

This study aims to examine the trends of studies on academic Turkish in teaching Turkish as a foreign language. The data of the study were obtained through document analysis using the keywords academic Turkish, academic literacy, academic reading, academic writing, academic speaking, academic listening, C1+ Turkish, advanced level Turkish. Descriptive analysis method

Atf Bilgisi: Kaya, M., Avşar, A. & Demirel, O. (2023). Yabancı dil olarak Türkçe öğretiminde akademik Türkçe ve alt başlıkları ile ilgili yapılan çalışmaların eğilimleri. *Anadolu Dil ve Eğitim Dergisi*, 1(2), 123-133. Doi: 10.5281/zenodo.10445763

* Dr. Öğr. Üyesi, Bayburt Üniversitesi, Eğitim Fakültesi, Türkçe ve Sosyal Bilimler Eğitimi Bölümü, musakaya@bayburt.edu.tr, ORCID: 0000-0001-6600-6753

** Yüksek Lisans Öğrencisi, Bayburt Üniversitesi, Lisansüstü Eğitim Enstitüsü, Yabancı Dil Olarak Türkçe Eğitimi, vahapvsr@gmail.com, ORCID: 0000-0002-2290-8445

*** Yüksek Lisans Öğrencisi, Bayburt Üniversitesi, Lisansüstü Eğitim Enstitüsü, Yabancı Dil Olarak Türkçe Eğitimi, osmandemirel3333@gmail.com, ORCID: 0000-0001-6783-5967

was used to analyze the data. The analyzed studies were evaluated under the headings of years, method, data collection tool, sample preference, topics, distribution of theses according to university, department, advisor title, education level and number of authors of articles. According to the results of the research, it was determined that there were 39 studies in the field of academic Turkish, 17 theses and 22 articles, and the first study was conducted in 2012. It was concluded that the most studies on the subject were conducted in 2022, the studies were mostly conducted with qualitative method, the data were mostly obtained from documents, documents were mostly preferred as a sample, the studies conducted to determine the situation were intensive, there were more doctoral theses among the postgraduate studies, the theses produced were mostly located in Hacettepe University and Turkish Education Department, the academicians who advised the theses were mostly Assoc. Prof. Dr. and the articles were mostly two-authored.

Keywords: Academic Turkish, scientific studies, trends of studies

Giriş

Dil, insanlar arasında sağladığı yaygın ve kalıcı iletişimle günümüzün çağdaş yaşam şartlarının oluşturulması ve geliştirilmesinde önemli bir yere sahiptir. İnsan topluluklarının belirli bir amaç ve hedef doğrultusunda bir araya gelmeleri ve bunun sonucunda ortaya bir ürün koyabilmelerini sağlayan dil, aynı zamanda birey ve toplumların farklı alanlardaki deneyimlerini kuşaklar boyunca aktarmalarına da imkân tanır. Bu yönüyle dil; bilgi, deneyim, ürün ve düşüncenin hem oluşumunu hem de geliştirilerek devamlılığını sağlayan önemli bir araçtır. Doğal olarak dilin eğitimi ve öğretimi toplumlar için önem arz etmektedir.

Türkçe, günümüzde yaklaşık 200-250 milyon konuşuru ile (Akalın, 2009) dünyada en çok konuşulan diller arasında yer alan, geniş coğrafyalara yayılmış bir medeniyet dilidir. İlk edebî örneklerinin 8. yüzyılda tespit edildiği Türkçe (Ergin, 2016) toplumsal hayatta meydana gelen değişimlerle beraber farklı kültür ve milletlerle kurulan etkileşimlerle zenginleşerek günümüze ulaşmıştır (Kaplan, 2016). Zengin bir tarih ve kültür dili olan Türkçe, farklı nedenlerle binlerce kişi tarafından yabancı dil olarak öğrenilmekte (Kaya, 2023; Nurlu, 2019), alanyazında yapılan çalışmalar da artarak devam etmektedir (Çiftçi ve Ülbeği, 2023).

Yabancı dil olarak Türkçe öğrenen bireylerin dildeki becerilerini üst düzeyde geliştirmeye devam ettikleri akademik Türkçe, en genel tanımıyla öğrencilerin tüm eğitim hayatında kullanacakları eğitim dili olarak tanımlanabilir (Tüfekçioğlu, 2018, s. 1; aktaran: Moralı, 2019). Ayrıca akademik Türkçe, “Akademik dil biçimsel açıdan kelime/kelime grupları, cümle ve söylem olmak üzere üç boyuttan oluşur ve bu boyutların her biri; dil kullanımının niteliğini, niceliğini, doğruluğunu, karmaşıklığını ve çok yönlülüğünü yansıtan belirli özelliklere sahiptir” (Gottlieb ve Ernst-Slavit, s. 3-4 akt. Moralı, 2019). Bu özelliklerle düşünüldüğünde akademik Türkçenin C1+ bir süreç olduğu ve Moralı’ya (2019) göre karmaşık bir süreç olarak değerlendirildiğini söylemek mümkündür. Türkçe öğrenmek ve eğitim görmek amacıyla Türkiye’ye gelen uluslararası öğrenciler, üniversite eğitimi öncesinde Türkçe Öğretimi Araştırma ve Uygulama Merkezlerinde (TÖMER) Türkçe hazırlık kursları alarak eğitim ve öğretim hayatına hazırlanmaktadırlar. Bu tür kurumlarda öğrenim gören öğrenciler dilin günlük kullanımının yanında akademik boyutunu da ele alan dersler ile karşılaşmaktadırlar. Üniversite eğitimi öncesinde akademik Türkçenin yeterince öğrenilmemesi öğrencilerin derslerinde başarısız olmalarına neden olan bir durum olarak karşılına çıkacaktır. Bu durum da akademik Türkçe alanında yapılan çalışmaların ne derece önemli olduğunun bir göstergesidir.

Alanyazın tarandığında konu ile ilgili erişilebildiği kadarıyla benzer çalışmalara ulaşılmıştır. Demiriz ve Okur (2019) tarafından yapılan akademik Türkçenin yazma eğitimi konusunun ele alındığı çalışmada C1 düzeyinde Türkçe öğrenen yabancı öğrencilerin yazdıkları metinler içerik analizine tabi tutulmuş, belirlenen hataların nedenleri ortaya koyulmuş ve programlara dair öneriler sunulmuştur.

Moralı (2019) tarafından uluslararası öğrencilere yönelik akademik okuma metinlerinin değerlendirildiği çalışmada okuma metinleri arasında bir değişkenliğin olduğu ve en fazla sosyal bilimler alanında metnin yer aldığı sonucuna ulaşılmıştır. Çiftler ve Aytan (2019), yabancılar için hazırlanan akademik Türkçe kitaplarını incelemiş; akademik Türkçe derslerinin zorunlu olması, kitaplarda yer alan kelime listelerinin alan uzmanlarının görüşlerine göre hazırlanması gerektiği sonuçlarına ulaşmışlardır. Karagöl ve Korkmaz (2021), çalışmalarında akademik Türkçe ders programı hazırlanması gerektiğinden, öğretimi yapacak eğiticinin sahip olması gereken özelliklere kadar önerilerde bulunmuşlardır. Bu bağlamda Türkiye’de öğrenim gören uluslararası öğrenciler için önem arz eden akademik Türkçe ile ilgili çalışmaların analizinin araştırmacı, öğretici ve öğretim sürecinin planlanmasına katkı sunacağı düşünülmektedir.

Araştırmanın Amacı

Araştırmanın amacı, yabancı dil olarak Türkçe öğretiminde akademik Türkçe ve alt başlıkları ile ilgili yapılan çalışmaların eğilimlerini tespit etmektir. Bu amaçtan hareketle aşağıdaki alt problemlere cevap aranmıştır:

1. Çalışmaların yıllara göre dağılımı nasıldır?
2. Çalışmaların yöntem tercihinin göre dağılımı nasıldır?
3. Çalışmaların veri toplama aracı tercihinin göre dağılımı nasıldır?
4. Çalışmaların örneklem tercihinin göre dağılımı nasıldır?
5. Çalışmaların konularına göre dağılımı nasıldır?
6. Lisansüstü tezlerin üniversitelere göre dağılımı nasıldır?
7. Lisansüstü tezlerin ana bilim dallarına göre dağılımı nasıldır?
8. Lisansüstü tezlerin danışman ünvanına göre dağılımı nasıldır?
9. Lisansüstü tezlerin türlerine göre dağılımı nasıldır?
10. Makalelerin yazar sayısına göre dağılımı nasıldır?

Yöntem

Araştırmanın Modeli

Yabancı dil olarak Türkçe öğretiminde akademik Türkçe ve alt başlıkları ile ilgili yapılan çalışmaların eğilimleri adlı çalışmada nitel araştırma yöntemi tercih edilmiştir. Nitel araştırma yöntemi, görüşme ve doküman analizinin kullanıldığı verilerin örneklem üzerinden genellenmediği bir yöntem türüdür (Yıldırım ve Şimşek, 2021).

Verilerin Toplanması ve Analizi

Araştırmada veriler doküman analizi ile toplanmış ve elde edilen veriler betimsel içerik analizi tekniği ile analiz edilmiştir. Betimsel içerik analizi, “Belirli bir konuda yapılan çalışmaların ele alınıp eğilimlerinin ve araştırma sonuçlarının tanımlayıcı bir boyutta değerlendirilmesini içeren sistematik çalışmalardır” (Çalık ve Sözbilir, 2014). Taramalar, Ulusal Tez Merkezi ve bilimsel veri tabanlarında (Google Akademik, TR Dizin, DergiPark, Sobiad) yapılmış, akademik Türkçe, akademik okuryazarlık, akademik okuma, akademik yazma, akademik konuşma, akademik dinleme, C1+ Türkçe, ileri düzey Türkçe gibi anahtar kelimeler kullanılarak veriler elde edilmiştir. Yapılan taramalar sonucunda elde edilen veriler çalışmanın türü, öğrenim kademesi, yayım yılı, yöntem tercihi, veri toplama aracı, örneklem türü konusuna göre sınıflandırılmıştır. Sınıflandırma sonucunda elde edilen bulgular tablolaştırılmış ve ilgili bölümde yorumlanmıştır.

Geçerlik ve Güvenirlik

Araştırmanın verileri herhangi bir bilgi kaybı, yanlışlığı ve hata yapılabilme durumuna karşı iki alan uzmanıyla kontrol edilerek çalışmanın geçerlik ve güvenilirliğinin sağlanması amaçlanmıştır.

Miles ve Huberman (1994) tarafından geliştirilen görüş birliği + görüş ayrılığı formülü kullanılarak bir hesaplama yapılmıştır. Bu hesaplama göre %94 sonucu elde edilmiştir. Miles ve Huberman'ın (1994) ifade ettiği yüzdelik dilimin üzerinde ulaşılan sayı ve uzman görüşleri neticesinde araştırmanın geçerliği ve güvenilirliği sağlanmıştır.

Bulgular

Bu bölümde akademik Türkçe üzerine yapılan çalışmalara ilişkin bulgular yer almaktadır.

Yapılan Çalışmaların Yıllara Göre Dağılımına İlişkin Bulgular

Akademik Türkçe üzerine yapılan çalışmaların yıllara göre dağılımı Tablo 1'de sunulmuştur:

Tablo 1. Akademik Türkçe üzerine yapılan çalışmaların yıllara göre dağılımı

Yıl	Tez f	Makale f	Toplam f
2012	1	-	1
2013	-	1	1
2014	-	-	-
2015	1	1	2
2016	-	-	-
2017	3	2	5
2018	2	3	5
2019	3	2	5
2020	-	3	3
2021	1	5	6
2022	6	2	8
2023	-	3	3
Toplam	17	22	39

Tablo 1 incelendiğinde alanda yapılan tezlerin en fazla 2022 yılında (f=6), makaleler ise 2021 yılında (f=5) hazırlanmıştır. Toplamda 17 tez ve 22 makale olmak üzere 39 çalışmanın hazırlandığı akademik Türkçe alanında en fazla çalışma 2022 yılında (f=8) hazırlanmıştır. Tabloya göre akademik Türkçe üzerine yapılan çalışmaların son yıllarda arttığı belirlenmiştir.

Yapılan Çalışmaların Yöntem Tercihine İlişkin Bulgular

Akademik Türkçe üzerine yapılan çalışmaların yöntem tercihine ilişkin dağılım Tablo 2'de sunulmuştur:

Tablo 2. Akademik Türkçe üzerine yapılan çalışmaların yöntem tercihine göre dağılımı

Yöntem	Tez f	Makale f	Toplam f
Nitel	14	21	35
Nicel	1	1	2
Karma	2	-	2
Toplam	17	22	39

Tablo 2'ye göre Akademik Türkçe üzerine yapılan çalışmalarda en çok nitel yöntemin (f =35), tercih edildiği görülmüştür. Nicel ve karma yöntemlerde ise ikişer çalışmanın yapıldığı tespit edilmiştir.

Çalışmaların Veri Toplama Aracı Dağılımına İlişkin Bulgular

Akademik Türkçe üzerine yapılan çalışmaların veri toplama araçlarına ilişkin dağılım Tablo 3'te gösterilmiştir.

Tablo 3. Akademik Türkçe üzerine yapılan çalışmaların veri toplama araçlarına göre dağılımı

Veri Toplama Aracı	Tez f	Makale f	Toplam f
Doküman	15	13	28
Görüşme	3	7	10
Ölçek	2	1	3
Anket	2	-	2
Toplam	22	21	43

Tablo 3 incelendiğinde akademik Türkçe üzerine yapılan çalışmalarda veri toplama aracı olarak en fazla dokümanların (f =28) tercih edildiği bulgulanmıştır. Çalışmalarda kullanılan diğer veri toplama araçları ise şöyledir: Görüşme 10, ölçek 3, anket ise 2 çalışmada tercih edilmiştir. Bazı çalışmalarda ise birden fazla veri toplama aracı kullanıldığı belirlenmiştir.

Çalışmaların Örneklem Tercihine Göre Dağılımına İlişkin Bulgular

Akademik Türkçe üzerine yapılan çalışmaların örneklem tercihinine ilişkin bulgular Tablo 4'te sunulmuştur.

Tablo 4. Akademik Türkçe üzerine yapılan çalışmaların örneklem tercihinine göre dağılımları

Örneklem Türü	Tez f	Makale f	Toplam f
Dokümanlar	12	13	25
Öğrenci	5	6	11
Öğretici	-	4	4
Akademisyen	1	1	2
Ders Kitabı Yazarları	-	1	1
Toplam	18	25	43

Tablo 4'e göre akademik Türkçe üzerine yapılan çalışmalarda en fazla dokümanlar (f =25) örneklem alınmıştır. Diğer örneklem türlerine bakıldığında, öğrenci (f =11), öğretici (f =4), akademisyen (f =2) ve ders kitabı yazarları ise (f =1) şeklinde olduğu görülmektedir. Bazı çalışmalarda ise birden fazla örneklem türüne yer verildiği sonucuna ulaşılmıştır.

Çalışmaların Konulara Göre Dağılımına İlişkin Bulgular

Akademik Türkçe üzerine yapılan çalışmaların konulara ilişkin dağılım Tablo 5'te sunulmuştur:

Tablo 5. Akademik Türkçe üzerine yapılan çalışmaların konulara göre dağılımı

Konu	Tez	Makale	Toplam
	f	f	f
Durum Tespiti	2	5	7
Söz Varlığı	3	3	6
Araç-Gereç ve Materyal	4	2	6
Sorunlar ve Zorluklar	2	3	5
İhtiyaç Analizi	3	2	5
Kitap İnceleme	2	2	4
Kelime Öğretimi	1	2	3
Okunabilirlik	-	2	2
Ders Görüşleri	-	1	1
Toplam	17	22	39

Tablo 5'e incelendiğinde akademik Türkçe üzerine yapılan çalışmaların 9 konu etrafında şekillendiği görülmektedir. En fazla 7 çalışmayla durum tespitine yönelik yapılan çalışmalar çoğunlukta ancak diğer konuların ele alındığı çalışmalar da durum tespiti çalışmalarına sayıca yakındır. Diğer konulara bakıldığında söz varlığı ile araç-gereç ve materyal 6, sorunlar ve zorluklar ile ihtiyaç analizi 5, kitap inceleme 4, kelime öğretimi 3, okunabilirlik 2 ve ders görüşleri 1 çalışmaya konu olmuştur.

Lisansüstü Tezlerin Üniversitelere Göre Dağılımına İlişkin Bulgular

Akademik Türkçe üzerine yapılan lisansüstü tezlerin üniversitelere ilişkin dağılımı Tablo 6'da gösterilmiştir:

Tablo 6. Akademik Türkçe üzerine yapılan lisansüstü tezlerin üniversitelere göre dağılımı

Üniversiteler	f	%
Hacettepe Üniversitesi	4	23,53
Gazi Üniversitesi	3	17,65
Nevşehir Hacı Bektaş Veli Üniversitesi	2	11,77
Sakarya Üniversitesi	2	11,77
Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi	1	5,88
Boğaziçi Üniversitesi	1	5,88
Erciyes Üniversitesi	1	5,88
Karamanoğlu Mehmetbey Üniversitesi	1	5,88
Tokat Gaziosmanpaşa Üniversitesi	1	5,88
Yıldız Teknik Üniversitesi	1	5,88
Toplam	17	100

Tablo 6'ya göre akademik Türkçe üzerine hazırlanan tezlerin üniversite dağılımları şu şekildedir: Hacettepe Üniversitesi 4, Gazi Üniversitesi 3, Nevşehir Hacı Bektaş Veli ve Sakarya Üniversiteleri 2, Çanakkale Onsekiz Mart, Boğaziçi, Erciyes, Karamanoğlu Mehmetbey, Tokat Gaziosmanpaşa ve Yıldız Teknik Üniversitelerinde ise 1'er tez hazırlanmıştır. Akademik Türkçe üzerine yapılan tezlerin en çok Hacettepe Üniversitesi'nde üretildiği belirlenmiştir.

Lisansüstü Tezlerin Ana Bilim Dallarına Göre Dağılımına İlişkin Bulgular

Akademik Türkçe üzerine yapılan lisansüstü tezlerin ana bilim dallarına ilişkin dağılım Tablo 7’de sunulmuştur:

Tablo 7. Akademik Türkçe üzerine yapılan lisansüstü tezlerin ana bilim dallarına göre dağılımı

Ana Bilim Dalı	f	%
Türkçe Eğitimi	6	35,30
Türkçe ve Sosyal Bilimler Eğitimi	4	23,53
Türkiyat Araştırmaları	4	23,53
İngilizce Eğitimi	2	11,76
Türk Dili ve Edebiyatı	1	5,88
Toplam	17	100

Tablo 7 incelendiğinde Türkçe ve Sosyal Bilimler Eğitimi ve Türkiyat Araştırmaları 4, İngilizce Eğitimi 2 ve Türk Dili ve Edebiyatı ana bilim dallarında 1 tez üretildiğinin sonucuna ulaşılmıştır. Akademik Türkçe üzerine yapılan tezlerin ana bilim dalına göre dağılımlarında en fazla Türkçe Eğitimi ana bilim dalında üretildiği tespit edilmiştir.

Lisansüstü Tezlerin Danışman Ünvanına Göre Dağılımına İlişkin Bulgular

Akademik Türkçe üzerine yapılan lisansüstü tezlerin danışman ünvanına ilişkin dağılım Tablo 8’de gösterilmiştir:

Tablo 8. Akademik Türkçe üzerine yapılan lisansüstü tezlerin danışman ünvanına göre dağılımı

Danışman Ünvanı	f	%
Doç. Dr.	8	47,06
Prof. Dr.	7	41,17
Dr. Öğr. Üyesi	2	11,77
Toplam	17	100

Tablo 8 incelendiğinde akademik Türkçe üzerine yapılan tezlerde en fazla 8 çalışmayla Doç. Dr. ünvanlı akademisyenlerin danışmanlık yaptığı görülmüştür. Prof. Dr. ünvanlı akademisyenlerin 7 ve Dr. Öğr. Üyesi akademisyenlerin ise 2 teze danışmanlık yaptığı belirlenmiştir. Bu durum ise kıdem artışıyla birlikte bu konuya duyulan ilginin arttığını gösterir

Lisansüstü Tezlerin Türe Göre Dağılımına İlişkin Bulgular

Akademik Türkçe üzerine yapılan lisansüstü tezlerin türe göre kademesine ilişkin dağılım Tablo 9’da gösterilmiştir:

Tablo 9. Akademik Türkçe üzerine yapılan lisansüstü tezlerin türe göre dağılımı

Lisansüstü Tezin Türü	f	%
-----------------------	---	---

Doktora	9	52,94
Yüksek Lisans	8	47,06
Toplam	17	100

Tablo 9'a göre akademik Türkçe üzerine yapılan tezlerin öğrenim kademesine göre dağılımında doktora tezlerinin %52,94 oranla 9 tane olduğu ve yüksek lisans tezlerinin %47,06 oranla 6 tane olduğunun sonucuna ulaşılmıştır. Buradan hareketle akademik Türkçe üzerine yapılan tezlerde doktora tezlerinin daha fazla olduğu tespit edilmiştir.

Makalelerin Yazar Sayısına Göre Dağılımına İlişkin Bulgular

Akademik Türkçe üzerine yapılan makalelerin yazar sayısına ilişkin dağılım Tablo 10'da gösterilmiştir:

Tablo 10. Akademik Türkçe üzerine yazılan makalelerin yazar sayısına göre dağılımı

Yazar Sayısı	f	%
Çift Yazarlı	11	50
Tek Yazarlı	10	45,45
Üç ve Daha Fazla Yazarlı	1	4,55
Toplam	22	100

Tablo 10 incelendiğinde akademik Türkçe üzerine hazırlanan makalelerde 11 makale ve %50 oranla çift yazarlı makalelerin çoğunlukta olduğu tespit edilmiştir. Tek yazarlı makalelerin %45,45 oranla ikinci olduğu ve üç ve daha fazla yazarlı makalelerin ise %4,55 oranında olduğu belirlenmiştir.

Sonuç, Tartışma ve Öneriler

Yabancı dil olarak Türkçe öğretiminde akademik Türkçe ve alt başlıkları üzerine yapılmış çalışmaların eğilimlerinin incelenmesini amaçlayan bu araştırmanın bulgularından hareketle ulaşılan sonuçlar aşağıda sunulmuştur:

Akademik Türkçe üzerine yapılan çalışmaların son yıllarda çalışılmaya başlandığı ve bu alanda yapılan tezlerin en fazla 2022 yılında, makalelerin ise 2021 yılında hazırlandığı toplamda 17 tez ve 22 makale olmak üzere 39 çalışmanın tespit edildiği sonucuna ulaşılmıştır. Buna ek olarak son yıllarda lisansüstü çalışmaların arttığı, en fazla çalışmanın 2018 yılında gerçekleştirildiğine yönelik tespitler mevcuttur. (Kemiksiz, 2021; Maden, 2020; Türkben, 2018). Akademik Türkçe üzerine yapılan çalışmalarda en çok nitel araştırma yönteminin kullanıldığı tespit edilmiş, nicel ve karma yöntemlerde ise ikişer çalışmanın yapıldığı tespit edilmiştir. Elde edilen sonuçlar değerlendirildiğinde diğer çalışmalardan farklı olduğu görülmüştür. Ersoy ve Ersoy (2021) nicel araştırma yönteminin çalışmalarda en fazla kullanılan yöntem olduğunu, Akaydın ve Çeçen (2015) ise nicel araştırma yönteminin fazla kullanıldığını tespit etmiştir. Bu yönüyle araştırma farklılık taşıması bakımından kıymetlidir. Akademik Türkçe üzerine yapılan çalışmaların veri toplama araçları incelendiğinde en fazla dokümanların tercih edildiği tespit edilmiştir. Bazı çalışmalarda ise birden fazla veri toplama aracı kullanıldığı sonucuna ulaşılmıştır. Dönmez ve Gündoğdu (2016), en fazla kullanılan veri toplama aracının doküman incelemesi olduğunu belirtmişlerdir. Bu sonuçlar doküman analizinin en fazla tercih edilen veri toplama aracı olduğunu ortaya koymaktadır.

Ayrıca akademik Türkçe üzerine yapılan çalışmalarda en fazla dokümanların örneklem olarak alındığı görülmektedir. Bu da öğrencilere hazırlanan materyallerin uygunluğunun tespitine yönelik çalışmalar yapıldığını göstermektedir. Çalışmalarda ele alınan örneklemelere bakıldığında öğrenci-öğretici, akademisyen ve ders kitabı yazarları ise şeklinde olduğu görülmektedir. Konu alanı ile ilgili çalışmaların toplamda 9 konu etrafında şekillendiği tespit edilmiştir. En fazla durum tespitine yönelik yapılan çalışmaların çoğunlukta olduğu görülmüştür. Ele alınan konu bağlamında hazırlanan tezlerin üniversite dağılımlarında Hacettepe Üniversitesi 4, Gazi Üniversitesi 3, Nevşehir Hacı Bektaş Veli ve Sakarya Üniversiteleri 2, Çanakkale Onsekiz Mart, Boğaziçi, Erciyes, Karamanoğlu Mehmetbey, Tokat Gaziosmanpaşa ve Yıldız Teknik Üniversitelerinde ise 1'er tezin yazıldığı tespit edilmiştir. Akademik Türkçe üzerine yapılan tezlerin en çok Hacettepe Üniversitesi'nde üretildiği hususunda bir neticeye ulaşılmıştır. Schreglmann (2016) tezleri incelediği çalışmasında en fazla tezin Hacettepe Üniversitesinde yazıldığını tespit etmiştir. Bu da ele alınan çalışmayı destekler nitelikte bir veri olduğunun göstergesidir.

Akademik Türkçe üzerine yapılan tezlerin ana bilim dalına göre dağılımlarında en fazla Türkçe Eğitimi ana bilim dalında tez üretildiği görülmüştür. Bunu Türkçe ve Sosyal Bilimler Eğitimi ve Türkiyat Araştırmaları, İngilizce Eğitimi ve Türk Dili ve Edebiyatı ana bilim dallarının takip ettiği tespit edilmiştir. İngilizce Eğitimi ana bilim dalında hazırlanan tezlerden birinde Türkçeyi yabancı dil olarak öğrenen öğrencilere yönelik akademik kelime listesi hazırlanmış, diğerinde ise Türkçe akademik yazma becerileri belirlenmiştir. Türk Dili ve Edebiyatı ana bilim dalında hazırlanan tezde ise akademik düzeyde metinler hazırlanmıştır. Buna göre yabancılara Türkçe öğretimi üzerine yazılan tezler, Türkçe Eğitimi ana bilim dalının dışında farklı dallarda da yazılmaktadır. Nitekim Maden ve arkadaşları (2023) yabancılara Türkçe öğretiminde Arap soyluları örneklem alan tezlerin de 13 farklı ana bilim dalında yapıldığını tespit etmişlerdir. Tezlerde en fazla Doç. Dr. unvanlı akademisyenlerin danışmanlık yaptığı görülmüştür. Bunu Prof. Dr. unvanlı akademisyenler, Dr. Öğr. Üyesi unvanlı akademisyenler takip etmektedir. Buna ek olarak Dağlı ve Yazıcı (2020) yüksek lisans tezlerinin eğilimlerini inceledikleri çalışmalarında en fazla Doç. Dr. unvanına sahip olan öğretim üyelerinin danışmanlık ettiği sonucuna ulaşmışlardır. Akademik Türkçe üzerine yapılan tezlerin öğrenim kademesine göre dağılımında doktora tezlerinin fazla olduğu ve yüksek lisans tezlerinin daha az olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Ayrıca lisansüstü tezlerin son yıllarda arttığı görülmüştür. Buna ek olarak Maden (2021), son yıllarda bu alanda yapılan lisansüstü tezlerde bir artış olduğunu ortaya koymuştur. Buradan hareketle akademik Türkçe üzerine yapılan tezlerde doktora tezlerinin daha fazla olduğu tespit edilmiştir. Hazırlanan makalelerde %50 oranla çift yazarlı makalelerin çoğunlukta olduğu, tek yazarlı makalelerin ise %45,45 oranla ikinci olduğu ve üç ve daha fazla yazarlı makalelerin ise %4,55 oranında olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Kaplan ve Özgen (2023) Türkçe öğretim programları ile ilgili yapılan çalışmaların eğilimlerini incelemişler ve en fazla iki yazarlı çalışmanın yapıldığı sonucuna ulaşmışlardır. Bu da ele alınan çalışmanın sonuçları ile örtüşmektedir.

Öneriler

Akademik Türkçe, yabancı dil olarak Türkçe öğretiminin son ve en üst düzey evresidir. Alanyazında yapılan çalışmalarda, sempozyumlarda ve bilimsel toplantılarda sıkıntı yaşanan bir alan olarak dillendirilen akademik Türkçeyle ilgili bilimsel çalışmaların yetersiz olduğu ve bu tür çalışmaların somut çözüm önerileri ile çoğaltılması gerektiği önerilmektedir. Ayrıca deneysel çalışmaların sayısının az olduğu sonucuna ulaşılmış, deneysel çalışmaların artırılarak ortaya konan ürünlerin uygunluğu araştırılmalıdır.

Araştırma ve Yayın Etiği

Bu çalışmada, Yükseköğretim Kurumları Bilimsel Araştırma ve Yayın Etiği Yönergesi'nde belirtilen tüm kurallara uyulmuştur. Yönergede *Bilimsel Araştırma ve Yayın Etiğine Aykırı Eylemler* başlığı altında açıklanan eylemlerden hiçbiri gerçekleştirilmemiştir.

Yazarların Katkı Oranı

Yazarlar çalışmaya eşit derecede katkı sağlamıştır.

Çıkar Çatışması

Araştırmada çıkar çatışmasına sebep verecek bir durum bulunmamaktadır.

Kaynakça

- Akalın, H. Ş. (2009). Türk Dili: Dünya Dili. *Türk Dili*, 687, 195-204. https://turkoloji.cu.edu.tr/YENI%20TURK%20DILI/sukru_haluk_akalin_turk_dili_dunya_dili.pdf (Erişim tarihi: 16.01.2023).
- Akaydın, Ş. & Çeçen, M. A. (2015). Okuma becerisiyle ilgili makaleler üzerine bir içerik analizi. *Eğitim ve Bilim*, 40(178), 183-198.
- Çalık, M. ve Sözbilir, M. (2014). İçerik analizinin parametreleri. *Eğitim ve Bilim*, 39 (174), 33-38.
- Çiftçi, P. & Ülbeği, H. (2023). Türkçenin Yabancı Dil Olarak Öğretiminde Hazırlanmış Yüksek Lisans ve Doktora Tezleri. *Bezgek Yabancılar Türkçe Öğretimi Dergisi*, 2(2), 127-139.
- Çiftler, F., & Aytan, T. (2019). “Yabancılar için akademik Türkçe kitapları üzerine bir inceleme. *International Journal of Languages' Education and Teaching*, 7(4), 75-91.
- Dağlı, A. & Yazıcı, M. (2020). Fen bilimleri eğitimi alanında 2014-2017 yılları arasında yapılan yüksek lisans tezleri üzerine bir araştırma. *Harran Maarif Dergisi*, 5(1), 113-152.
- Demiriz, H. N. & Okur, A. (2019). Türkçe öğretiminde yazma öğretimine akademik Türkçe aşamasında yabancı öğrenciler üzerinden bir bakış. *Ana Dili Eğitimi Dergisi*, 7(2), 436-449.
- Dönmez, B., & Gündoğdu, K. (2016). 2000-2016 yılları arasında Türkçe öğretim programları alanında yayımlanan makale ve tezlerin analizi. *Uluslararası Türkçe Edebiyat Kültür Eğitim Dergisi*, 5(4), 2109-2125.
- Ergin, M. (2016). *Orhun abideleri*, Boğaziçi Yayınları.
- Ersoy, B. & Ersoy, M. (2021). Teknoloji destekli Türkçe öğretimi üzerine yayımlanan makalelerin içerik analizi: Ulakbim- TRDizin Örneği. *Ahi Evran Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 7(3), 810-829.
- Kaplan, M. (2016). *Kültür ve dil*. Dergâh Yayınları.
- Kaplan, K. ve Özgen, A. (2023). 2016-2022 yılları arasında Türkçe öğretim programları konulu yayımlanan makale ve tezlerin analizi. *Çukurova Üniversitesi Türkoloji Araştırmaları Dergisi*, 8(1), 435-456.
- Karagöl, E.; Korkmaz, C. B. (2021). Ders kitabı ve bilimsel metin yazarlarının görüşlerine göre uluslararası öğrencilere akademik Türkçe öğretimi. *RumeliDE Dil ve Edebiyat Araştırmaları Dergisi*, (25), 208-230. DOI: 10.29000/rumelide.1032431.
- Kaya, M. (2023). An analysis of the studies on the effect of language transfer on teaching Turkish as a foreign language. *Language Teaching and Educational Research*, 6(1), 39-54. DOI: 10.35207/latr.1247884
- Kemiksiz, Ö. (2021). Yabancı dil olarak Türkçe öğretimi ders kitapları üzerine yapılan araştırmaların eğilimleri. *Bayburt Eğitim Fakültesi Dergisi*, 16, 34-56.
- Maden, A. (2020). Yabancı dil olarak Türkçe söz varlığını zenginleştirme ile ilgili makalelerin Analizi. *Avrasya Sosyal ve Ekonomi Araştırmaları Dergisi*, 7(5), 583-596.

- Maden, S. (2021). Türkçe ders kitapları ile ilgili lisansüstü tezlerin eğilimleri: Bir içerik analizi. *Türkiye Eğitim Dergisi*, 6(1), 30-45.
- Maden, S., Banaz, E. & Avşar A. (2023). Yabancı dil olarak Türkçe öğretiminde Arapları konu alan çalışmaların eğilimleri: Bir içerik analizi. 6. International Palandoken Scientific Studies Congress 24-25 June 2023 (ISARC, 2023), 24-25 June, 2023, 950-967. ISBN: 978-625-367-168-6
- Miles, M. B. & Huberman, A. M. (1994). *Qualitative data analysis: An expanded sourcebook* (2. baskı). SAGE Publications.
- Moralı, G. (2019). Uluslararası öğrencilere yönelik akademik Türkçe okuma metinlerinin ve etkinliklerinin değerlendirilmesi: Bir doküman incelemesi. *Aydın Tömer Dil Dergisi*, 4(2), 57-72. <https://dergipark.org.tr/en/pub/aydintdd/issue/50736/554414>
- Nurlu, M. (2019). *Türkçenin yabancı dil olarak öğretimi görüşler-projeler-etkinlikler-öneriler*. Kalem Kitap.
- Schreglmann, S. (2016). Türkiye’de program geliştirme konusu ile ilgili yapılan yüksek lisans ve doktora tezlerinin içerik analizi. *Uluslararası Sosyal Araştırmalar Dergisi*, 9(43), 1492-1500.
- Türkben, T. (2018). Yabancı dil olarak Türkçe öğretimi alanında yapılan lisansüstü çalışmaların değerlendirilmesi. *Uluslararası Türkçe Edebiyat Kültür Eğitim (TEKE) Dergisi*, 7(4), 2464-2479.
- Yıldırım, A. & Şimşek, H. (2021). *Sosyal bilimlerde nitel araştırma yöntemleri*. Seçkin Yayıncılık.